

Đó là câu chuyện đau lòng từng ngấm đẫm các đời di dân người Anh Roland Joffé đã trở thành mô típ phim của bộ phim “Cánh đồng chết” (đoạt 3 giải Oscar vào năm 1984), từng được nhà nhân chứng học người Pháp Francois Bizot viết thành sách có tựa đề “Cánh đồng lén” (phát hành vào năm 2000 bởi nhà xuất bản Table Ronde).

Và đến năm 2009 đã khiến luật pháp nước Pháp phải thay đổi và điều tra để có thể đưa ra phán quyết cuối cùng rằng: Trong những điều kiện và hoàn cảnh nào mà S

Vị công Hoàng Thân Ung Bun Hor vào thập niên 1960.

quán Pháp tại thủ đô Phnôm Pênh của Campuchia đã gửi giao 100 quan chức cao cấp của hoàng gia và của Chính phủ Lon Nol đang lánh nạn tại đây cho Khmer Đỏ vào ngày 23/4/1975, để sau đó tất cả những người này đều bị giết hại.

Đến tháng 4/2008, một tòa án ở thủ đô Paris nhận được hồ sơ khiếu kiện ngành ngoại giao và Chính phủ Pháp của một cựu nhân viên tu nghiệp tại Pháp gốc Campuchia tên Billon Ung Boun Hor với việc S quán Pháp tại thủ đô Phnôm Pênh đã gửi giao công bà là Hoàng thân Ung Boun Hor, Chủ tịch Quốc hội Campuchia để cho Lon Nol, cho Khmer Đỏ vào ngày 23/4/1975.

Cùng bị gửi giao còn có nhiều quan chức hoàng gia, quan chức và viên chức chính phủ cùng người thân của họ, đông đến cả trăm người đang lánh nạn bên trong S quán Pháp. Với kiện được biết này thu hút sự quan tâm của dư luận nhất là khi tại Campuchia đang diễn ra phiên tòa xét xử tội ác diệt chủng của Khmer Đỏ.

Tạp chí L'Express của Pháp sau hơn một năm điều tra đã cho công bố toàn bộ hồ sơ liên quan đến việc S quán Pháp tại thủ đô Phnôm Pênh đã gửi giao cả trăm quan chức hoàng gia, quan chức chính phủ của chế độ Lon Nol cho Khmer Đỏ vào ngày 23/4/1975, và những người phải chịu trách nhiệm chính về thảm kịch này là ai?

Phải chăng Sĩ quán Pháp đã "bán" 100 người Campuchia lánh nạn tại đây cho Khmer Đỏ để đổi lấy một số biện pháp đảm bảo an toàn tuyệt đối hay những người này tự nguyện mình cho Khmer Đỏ? Câu hỏi này luôn thôi thúc bà Billon Ung Boun Hor suốt thời gian dài định cư tại Pháp và chờ trở thành đồng tài chủ và kiên cáo di tản ra vào tháng 4/2008.

Hoàng thân Ung Boun Hor (giữa) đang bị các nhân viên Sĩ quán Pháp đưa ra cửa vào trưa ngày 23/4/1975 để giao nộp cho quân Khmer Đỏ.

Theo điều tra của Tòa án quốc gia Créteil, nơi thẩm lý vụ khiêu khích, sau khi đã tham vấn 6 cựu quan chức Khmer Đỏ hiện đang sinh sống tại Pháp cùng 14 nhân chứng khác bao gồm cựu Phó lãnh sự Dyrac, các trợ lý, hiện binh biện và sĩ quán... thì tham khảo bất ngờ từ thủ đô Phnôm Pênh cách đây 34 năm những lời do Bộ Ngoại giao, Phủ Thủ tướng và Phủ Tổng thống ở thủ đô Paris cho được.

Theo khai báo của Dyrac, trước áp lực của Khmer Đỏ đòi phải giao nộp tất cả những người Campuchia đang lánh nạn bên trong Sĩ quán Pháp, ông đã liên tục đánh điện xin ý kiến của Bộ Ngoại giao Pháp lúc đó do Jean Sauvagnargues làm Bộ trưởng.

Những quan chức của Bộ Ngoại giao Pháp có liên quan đến việc giám có Francois de Laboulaye, Giám đốc chính trị; Henri Bolle, Vụ phó Vụ châu Á. Những quan chức này sau khi nhận được điện xin ý kiến đã dồn đảy việc việc cho Văn phòng Chính phủ bằng việc trao đổi với Claude Martin, người đứng đầu Thuyết pháp Pháp lúc đó là Jacques Chirac giao phó trách các việc ở Campuchia.

Trong khi Paris còn đang do dự thì theo khai báo của Dyrac, quân Khmer Đỏ đã gọi tiếp họ để cho Sở quán yêu cầu chúng nhốt là vào cuối ngày 23/4/1975 phải giao nộp tất cả những người Campuchia lánh nạn trong Sở quán, nếu không sẽ tiến công vào sở quán để họ không chịu trách nhiệm về bất cứ việc gì có thể xảy ra.

Ngay sau đó, Phó lãnh sự Dyrac đã gọi liên tiếp 5 điện văn cho Paris để xin ý kiến quyết định thoát. Cuối cùng, đến ngày 21/4/1975, đích thân Claude Martin đã gọi mặt báo để nhận yêu cầu Sở quán phải gọi giao 100 người Campuchia đang lánh nạn trong Sở quán Pháp cho Khmer Đỏ. Báo điện này được Bộ trưởng Ngoại giao Sauvagnargues, Thủ tướng Chirac và Tổng thống Valéry Giscard d'Estaing ký tiếp.

Theo mặt báo cáo của Sở quán Pháp gọi cho Paris sau khi việc gọi giao hoàn tất ngay trước ngày 23/4/1975 thì những người Campuchia lánh nạn đã được quân Khmer Đỏ đưa đi xe tải, được đưa đến nơi quây thúc trên những chiếc xe tải và xe jeep.

Những theo khai báo của nhà nhân chứng họ Francois Bizot, có mặt tại Sở quán Pháp vào thời điểm đó, thì những người Campuchia nộp tất cả đi xe họ tiếp họ khi về và báo cáo ra khỏi Sở quán. Họ báo bất mặt, tiếp lên nhieu chiếc xe tải tàn, trong đó có cả xe vận chuyển rác rưởi khi hành vào cõi chết.

Đang làm việc tại ĐSQ quán Pháp cấp các gói lương thực cho người dân Campuchia ngày 23/4/1975.

Biến mình cho thêm kịch này, nhiều quan chức của Bộ Ngoại giao, Phó Thủ tướng, Phó Tổng thống Pháp đã đổ lỗi cho hoàn cảnh khốc liệt của chiến tranh. Nhưng theo bà Patrick Baudoin, luật sư bào vệ quyền lợi của bà Billon, vợ góa của Hoàng thân Ung Boun Hor, thì: "Không thể đổ lỗi cho hoàn cảnh lịch sử mà thêm kịch xảy ra là tội sự thiếu trách nhiệm của một số nhân vật tại Paris, kể cả những nhà lãnh đạo nước Pháp vào thời điểm đó".

Bà Baudoin còn viện dẫn việc Phó lãnh sự Dyrac đã quay về quê hương Pháp sau đó với 300 giấy thông hành trống mà nếu chỉ ông có thì cũng đủ sinh mạng của nhiều người Campuchia đang lánh nạn trong Sở quán Pháp bào vệ việc cấp ngay hàng chi phí Pháp cho những người này.

Việc làm mà vào năm 1940, một nhà ngoại giao người Nhật tên Chiune Sugihara đã cứu đủ các sinh mạng cho hơn 6.000 người Ba Lan gốc Do Thái khi họ tìm cách vượt biên để tránh bị phát xít Đức khi cấp hàng chi phí cho những người này được tự do đến Nhật rồi sau đó đến một quốc gia thứ ba, khi ông đang làm người đứng đầu Lãnh sự quán Nhật tại quốc gia vùng Baltic Lituanie.

Hiện Tòa án quốc gia Créteil đang hoàn tất những công đoạn điều tra, thêm vào cuộc cùng để查明 những vấn đề ra xét xử trước tháng 11/2009